

LIER KOMMUNE
Ingrid Tyridal Bjerring
Postboks 205
3401 LIER

Deres ref.:
Vår ref.: 22/49878-8
Saksbehandler: Hibo Adam
Dato: 06.12.2022

Henvendelse vedrørende tvungen legeundersøkelse, jf. phvl. § 3-1

Helsedirektoratet viser til din henvendelse av 26. oktober 2022. Du ønsker en avklaring på hva som er tilstrekkelig grunnlag for å vedta tvungen legeundersøkelse, jf. psykisk helsevernloven ("**phvl**") § 3-1.

Du beskriver et tilfelle der politiet opplever gjentatte oppringninger til sitt nød- og varslingsnummer. Innringer fremstår sint, og aggresjonen er rettet mot politiet. Samtalen fører ikke til uttrykning. Politiet har imidlertid begjært tvungen legeundersøkelse for å undersøke om vedkommendes psykiske helse kan være årsaken til samtalen til politiet, jf. phvl. § 3-6, jf. § 3-1.

Det følger av phvl. § 3-6 første ledd at:

"Offentlig myndighet skal ved varsling av helse- og omsorgstjenesten og ved nødvendig bistand som beskrevet i loven her, bidra til at personer som må antas å fylle vilkårene for tvungent psykisk helsevern, og som ikke selv søker behandling, blir undersøkt av lege. Om nødvendig skal det fremmes begjæring om tvungen undersøkelse, tvungen observasjon eller tvungent psykisk helsevern."

Med offentlig myndighet, siktes også til politiet.

Det følger av phvl. § 3-1 første og annet ledd at:

"Tvungent psykisk helsevern kan ikke etableres uten at en lege personlig har undersøkt vedkommende for å bringe på det rene om lovens vilkår for slikt vern er oppfylt. Legen som foretar undersøkelsen, skal gi skriftlig uttalelse.

Foreligger behov for legeundersøkelse som nevnt i første ledd, men vedkommende unndrar seg slik undersøkelse, kan kommunelegen etter eget tiltak eller etter begjæring fra annen offentlig myndighet eller fra vedkommendes nærmeste pårørende, vedta at det skal foretas en slik legeundersøkelse. Om nødvendig kan vedkommende avhentes og undersøkes med tvang."

Skal det fattes vedtak etter phvl. § 3-1 annet ledd må det i) foreligge et behov for undersøkelse og ii) at vedkommende unndrar seg en slik undersøkelse. Hvorvidt det er behov for legeundersøkelsen, knyttes opp mot en vurdering av om det foreligger *grunn til å tro* at vilkårene for tvungen observasjon eller tvungent psykisk helsevern er oppfylt. Grunnen til å tro at vilkårene er oppfylt, må bygge på en konkret vurdering av foreliggende opplysninger i saken. Det vises til Helsedirektoratets rundskriv til phvl. § 3-1, hvor følgende fremgår:

Helsedirektoratet

Avdeling helserett og rettssaker

Hibo Adam

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

"Kommunelegen kan treffe vedtak om tvungen legeundersøkelse ved behov, det vil si når vedkommende ut fra foreliggende opplysninger har grunn til å tro at vilkårene for tvungen observasjon eller tvungent psykisk helsevern er oppfylt."

Gjentatte plagsomme oppringninger til politiet gir ikke nødvendigvis alene grunn til å tro at lovens vilkår er oppfylt, selv om antall, hyppighet og innhold, kan gi indikasjoner på om det foreligger alvorlig sinnslidelse, så vel som fare for personen selv eller andre.

Som du sier i henvendelsen, må kommunelegen på bakgrunn av forelagte opplysninger vurdere om det er grunn til å innhente ytterligere opplysninger. Eksempelvis fra personen selv- og da knyttet til mulighet for frivillig legeundersøkelse, fra vedkommendes fastlege, kommunal psykisk helsetjeneste e.l.

Kommunelegens beslutning om *ikke* å fatte vedtak om tvungen legeundersøkelse, kan ikke påklages. Dersom politiet er uenige i beslutningen og mener det fortsatt er behov for tvungent vern, må de eventuelt begjære tvungen legeundersøkelse på nytt.

Når politiet kan begjære om en tvungen legeundersøkelse, er for øvrig nærmere regulert i psykisk helsevernforskriften § 7 bokstav d. Av bestemmelsen følger det at:

" Offentlig myndighet som etter psykisk helsevernloven § 3-6 kan begjære tvungen legeundersøkelse, tvungen observasjon eller tvungent psykisk helsevern, er

...

d) politiet dersom pasienten allerede er i politiets varetekt, eller det dreier seg om å avverge vesentlig fare for pasientens eller andres liv eller helse, eller når politiets bistand er nødvendig for å få han eller henne under tvungen observasjon eller tvungent psykisk helsevern ..."

Bestemmelsen gir uttrykk for at politiet kun kan be om tvungen legeundersøkelse under de situasjonene nevnt i bokstav d.

Vennlig hilsen

Vårin Hellevik e.f.
seniorrådgiver

Hibo Adam
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
Riksadvokaten